

Beluszky Pál- **Vízfej, vagy zászlóshajó?**

beluszky.pal@upcmail.hu

Tóth professzor úr pályája során mindvégig érdeklődéssel kísérte a "gyakorlati" - településpolitikai, területszervezési, közigazgatás-szervezési stb. - kérdéseket, és véleményt nyilvánított velük kapcsolatban (pl. megye-régió-viszony, a várossá-nyilvánítás gyakorlata stb.). Erre emlékezve előadásom témája Budapest országban és a településhálózaton belüli pozíciója, súlya (Budapest "zászlóshajó" vagy "vízfej"?), az ezzel kapcsolatos vitatott nézetek. Így: kijelenthető-e, hogy Budapest aránytalanul nagy súlyt képvisel az ország társadalmában, gazdaságában, településhálózatában; jogos-e a főváros kapcsán a "vízfej" emlegetése? Ez az aránytalanság (?) gátolta/ja-e az ország normális működését, hátráltatja-e harmonikus fejlődését, a területi egyenlőtlenségek mérséklését? Milyen okok, folyamatok tették lehetővé Budapest túlfejlődését? A főváros "túlfejlődött" vagy "túlfejlesztették"? Ha túlfejlesztették, kik, milyen erők-csoportok, események tehetők ezért felelőssé? Mérlegelve Budapest jelenlegi pozícióját, lehet-e, szabad-e tovább támogatni a város "fejlődését", gazdaságának-súlyának növelését, szerepkörének bővülését? A főváros ellenpólusainak (Debrecen, Szeged, Pécs, Miskolc, Győr) viszonylag kis súlya milyen okokra vezethető vissza? Van-e lehetőség a kis területű országban további "valódi" nagyvárosok kialakulására? A válaszok sokfélék, gyakran egymásnak ellentmondóak. A leggyakrabban felemlített magyarázatok: Trianon és a szocialista korszak hibás területi politikája. Az előadásban fel kívánjuk mérni, hogy Budapest fejlődését-növekedését mennyiben ösztönözték a város adottságai, földrajzi energiái, geopolitikai helyzete (vagyis a város természetes "kivirágása"), s ezt a folyamatot mennyiben, és hogyan támogatták vagy éppen gátolták szándékolt - államhatalmi, társadalmi, várospolitikai stb. - beavatkozások.